

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: آسیه دختر حسین حسینی، تا: ۲ شعبان ۱۳۱۳ق؛
مهر: عفت السلطنه؛ کاغذ: کاغذ فرنگی، جلد: میشن قهوه‌ای،
۴۱گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۲۱/۲×۱۳/۹سم [ف: ۲-۷۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۱۲/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ خرداد ۱۳۱۷ش؛ جلد: گالینگور
قهوه‌ای، ۶۱ص (۲۱۷-۲۷۷)، ۱۴ سطر، قطع: رقعی، اندازه:
۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۰۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۳۴/۱۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۷۲]

● تأديب الولد العاق / مواعظ / عربی

ta' dīb-ul walad-il 'āq

سموقی، علی بن احمد، ق ۵ قمری

sammūqī, 'alī ebn-e ahmad (-11c)

نصایحی است دینی اخلاقی که مؤلف به فرزند گمراه خود
نموده و او را به سلوک طریق موحدین ترغیب می‌نماید.

قیم: مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۲/۸

آغاز: بسم الاله العالم بسراير الخلق الفاضح لضمير من دلس علی
اهل الحق من الوالد الحنين الشفيق
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۲؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا،
تا: قرن ۱۲؛ ۱۰گ (۹۹-۱۰۸) [عکسی ف: ۲-۴۶۶]

● التاريخ / تاریخ / عربی

at-tārīx

ابوزرعه، عبدالرحمن بن عمرو، -۲۸۰ قمری

abū-zor'a, 'abd-or-rahmān ebn-e 'amr (-894)

مشمول بر حوادثی از تاریخ اسلام در قرن‌های اول و دوم هجری
است. ابوزرعه در این کتاب از سیره پیامبر (ص) آغاز کرده و از
تاریخ زندگی خلفا و شرح وقایع زمان آنان به تفصیل سخن
گفته و از دوره خلافت امام علی (ع)، تنها به شرح جنگ‌های
جمل و صفین بسنده کرده و آن‌گاه به ذکر نام خلفای بنی امیه با
قید تاریخ خلافت هر یک و به اختصار به بعضی حوادث زمان
آنان و نام خلفای بنی عباس تا زمان هارون الرشید پرداخته است.
(حافظیان)

چاپ: در دو جلد، به کوشش شکرالله بن نعمت الله قوچانی،
دمشق، ۱۴۰۰ق؛ بخش مربوط به قضات دمشق آن، ذیل کتاب
قضاة دمشق ابن طولون، به کوشش صلاح الدین منجد منتشر
شده است.

[معجم المؤلفین ۱۶۳/۵؛ مجلة معهد المخطوطات ۶۵/۲ تا ۶۷؛ الأعلام ۳۲۰/۳؛
تاریخ نگارش‌های عربی ۴۲۹/۱-۴۳۰؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۴۹۱/۵-۴۹۱]

لباس پوشیدن؛ ۹. آداب خوابیدن؛ ۱۰. آداب صبح از خواب
بیدار شدن؛ خاتمه در خطبه نکاح علی السبیل المزاح. مؤلف در
مقدمه می‌گوید میرزا محمدحسن بن مهدیقلی بن عباس میرزا
اوراقی چند در مسوده داشت و به من داد و من با حکایاتی
مناسب فصول و تصرفاتی این رساله را تألیف نمودم وی در
لابه‌لای کتاب اشعاری با عنوان لمؤلفه سروده و آن را نگاشته
است. عناوین فصول آن شایهت نام به رساله «تأديب النسوان»
عبید زاکانی دارد و باید تطبیق شود که همان است یا خیر.

قیم: مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶۵

آغاز: یارب به سنای خود سخن سازم کن ... حمد و سپاس
معبودی را سزاست که قامت قابلیت انسان را به کسوت بشریت
آراست؛ انجام: ای داد ای بیداد که نمی رفتم از یاد ... ملتفت
باشی که ... خوب خورد شد تمت.

کا: محمد ... طباطبایی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ رجب ۱۳۰۴ق؛ کاغذ:
فرنگی، جلد: تیماج زرشکی مجدول ضریبی، ۶۰گ، ۱۲ سطر
(۱۴×۷/۵)، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۳۵-۷۴۱]

● تأديب النسوان / ادبیات / فارسی

ta' dīb-on nesvān

عبید زاکانی، عبیدالله، -۷۷۲ قمری

'obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh (-1371)

از کتب ظریفانه و طنزگونه در آداب و اخلاق زنان، در ده
«صل»: ۱. سلوک زن و رفتار زن؛ ۲. حفظ زبان؛ ۳. گله کردن؛
۴. قهر کردن؛ ۵. راه رفتن و حرکات در محبت؛ ۶. آداب غذا
خوردن؛ ۷. پاکیزه داشتن بدن و استعمال بعضی از عطریات؛ ۸.
آداب لباس پوشیدن؛ ۹. آداب خوابیدن؛ ۱۰. آداب صبح از
خواب بیدار شدن. (حکیم)

آغاز: معشوق را سپاس در خور که بی شائبه غرض او بی احتمال
مقصود محض پدید آوری ...

انجام: من آنچه شرط بلاغت با تو میگویم xx تو خواه از
سخنم پند گیر و خواه ملال
چاپ: گویا در ۱۳۰۹ش چاپ سنگی شده است.

[نسخه‌های منزوی ۱۸۸۱؛ فهرستواره منزوی ۳۵۶/۶؛ الذریعة ۳۱۱/۳؛ دنا
۶۶۳/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ خریداری از اسماعیل
قوام شهیدی؛ کاغذ: فرنگی آبی، جلد: تیماج مشکی عطف میشن
زیتونی، ۲۷گ، ۱۲ سطر (۱۸/۵×۱۰)، اندازه: ۲۴×۱۷/۲سم [ف:
۲۹۸/۱-۶۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۵

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد ششم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276244

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

ف: ۴-۱۷۸

01 Mar 2029

● **ریحان و بوستان افروز / ادبیات / فارسی**

rayhān va būstān-e afrūz

میرزا آقاخان کرمانی، عبدالحسین، ۱۲۷۰-۱۳۱۴ قمری
mirzā āqā xān-e kermānī, 'abd-ol-hoseyn (1854 - 1897)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۳۱۳ق؛ محل تألیف: طرابزون
ریحان بوستان افروز بر طرز و ترتیب ادبیات و فرهنگستان امروز.
[دنا ۱۳۷/۵؛ اندیشه های میرزا آقا خان ص ۳۷]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸

آغاز: کتاب ریحان بوستان افروز. بسمله. نیایش کنم داور پاک را
که ماورای طبیعت است و منزه از ادراک بشریت؛ **انجام**: حکایت
ایشان در ایام وحشت و بدایت دایمادار وجدان خود اضطرابی
سخت موجود می دهد ... و از انوار معرفت در نفس خود شعاعی
می دهد رفته رفته (ناتمام مانده)

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ ۱۰ گک، ۱۷ سطر، قطع: بغلی
[نشریه: ۶-۶۴۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۶۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۴۸]

● **ریش / طنز / فارسی**

rīš

در این رساله پاره ای از سخنان و اشعار طنزآمیز که اشارت به
مذمت ریش و مدح بی ریشان دارد نیز آورده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲/۲۰-طباطبائی

آغاز: بسمله شکر و سپاس پادشاهی که به دست ... قدرت شعشه
جمال ناز کان خطه علام و نازنینان ذریت آدم ... و تحیات
زاکیات نثار ... یثرب که آرامگاه آرام جانهای با صفا یعنی روضه
منور مصطفی صلی الله علیه و آله؛ **انجام**: آن نوع بلا که ریش
میخوانندش xx آن روز مبدا که به روی تو رسد ... ساعت به
ساعت شیخون خواهد آورد xx و باری درین چند روز که هنوز
در راهست ... فرصت غنیمت دان و خاطر احباب دریاب ... گر
توانی با من بیچاره بر آور نفسی که ندارم بجز از لطف تو فریاد
رسی غافل منشین نه وقت بازست و من بعد بر خاطر هیچ کس
غباری منشان. دریاب که نسخ میشود نامه حسن

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: آقا نور ابن حاج نقد علی، تا:
قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲ گک (۵۵-۵۶) [ف: ۲۳-۶۵۵]

● **ریش نامه / شعر / فارسی**

rīš nāma

عبید زاکانی، عبیدالله، - ۷۷۲ قمری

در زنجان کشته شده و این رساله را پیش از بایی شدن در حدود
۲۰۰۰ بیت تألیف کرده که مشتمل بر دیباچه و چهار «فصل» و
«خاتمه» است: فصل ۱. تحقیق معنی هلال و آنچه مترتب است بر
آن؛ ۲. بیان معرفت ایام هلال و لواحق آن؛ ۳. معرفات و معینات
اوایل شهور؛ ۴. بیان تحقیق معرفت ماه و لواحق آن؛ خاتمه: در
آداب و ادعیه اول هر ماه. هر یک از فصول را به چندین ریحانه
تقسیم و مطالب را در تحت این عنوان نگاشته و خود آن را
«ریحانة الصدور» نامیده و در تمام موارد اخبار و احادیثی از
کتب امامیه برای اثبات مدعای خویش به فارسی نقل کرده
است.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی هدانا لنور الالهة الی الفریض و
الاحکام المنذوبه ... و بعد چنین گوید طالب طریق عبودیه
جناب سبحانی ...
انجام: فاتقوا الله و اصلحوا ذات بینکم و اطیعوا الله و رسوله ان کنتم
مؤمنین و الحمد لله اولاً و آخراً و صلی الله علی محمد و آله.
[دنا ۱۳۷/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۹۳۲/۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شعبان ۱۲۵۷ق، جا: زنجان
(احتمال)؛ مجدول؛ کاغذ: فرنگی، شکر، جلد: روغنی،
۱۲۰ گک، ۱۱ سطر (۱۳×۷)، انداز: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۳۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷۴

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ مصحح؛ قطع: وزیری [میراث شهاب:
س ۴-۶۴]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۰۳

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، بی کا، تا: ۱۲۵۹ق [ف: ۱-۴۱۷]

● **ریح النسرین فیمن عاش من الصحابة مائة و عشرين**

/ تاریخ / عربی

rīḥ-un nasrīn fi-man 'aš-a min-aṣ ṣaḥāba mi'at-u wa
'išrīn

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
چاپ: لاهور، مطبع محمدی، ۲ص، در ضمن رسائل سیوطی در
سال ۱۸۸۶م چاپ شده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۶/۷-عکسی

آغاز: حسان ابو عبدالرحمن و قیل ابوالحسام و قیل ابوالولید هو
ابن ثابت بن المنذر
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، ش ۱۷۰۲؛ خط: نسخ،
بی کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، رکابه دار؛ ۲ص (۲۶۲-۲۶۳) [عکسی]

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳